

Opravilnost: Ljubljana, Pucnijska ulica 5.
Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24

Iskrajno oddelki: Ljubljana, Pucnijska ulica 5 - Telefon št. 31-23, 31-26
Podružnica: Novo mesto: Ljubljana, cesta 42
Iskrajno zastopstvo: na oglaševanje in izdajanje: UPI S. A. MILANO

Računi za Ljubljansko pokrajino pri pošto-
kovnem zavodu št. 17.749, za ostale kraje
Italije Servizio Conti, Cori Post. No 11-3118

PRO

Iskrajno oddelki: Ljubljana, Pucnijska ulica 5 - Telefon št. 31-23, 31-26
Podružnica: Novo mesto: Ljubljana, cesta 42
Iskrajno zastopstvo: na oglaševanje in izdajanje: UPI S. A. MILANO

Uredništvo: Ljubljana, Pucnijska ulica 5 - Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24

Rekopisi: se ne vračajo.

Gesteigerte Wucht der sowjetischen Angriffe

Hefige, noch andauernde Kämpfe bei Smerinka — Erfolgreiche Gegenangriffe zwischen Proskurov in Tarnopol — In Cassino verbluteten alle feindlichen Angriffe im deutschen Abwehrfeuer — 24 Terrorflugzeuge vernichtet

Aus dem Führerhauptquartier, 21. März. DNB. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

Nordöstlich Nikolajew blieben schwächere feindliche Angriffe erfolglos. Am Unteren Ukrainischen Bug wurden sowjetische Brückenköpfe durch Gegenangriffe beseitigt oder eingeeignet.

Im Einbruchraum zwischen dem Mittleren Ukrainischen Bug und dem Dnestr kam es nur bei Smerinka zu heftigen noch andauernden Kämpfen. Unsere Luftwaffe flogte mit starken Kampf- und Schlachtfliegerverbänden den auf den Dnestr vordringenden Bolschewiken hohe Menschen- und Materialverluste zu. Zwischen Proskurov und Tarnopol drangen unsere Gegenangriffe in die feindlichen Stellungen ein. Sowjetische Kräfte wurden zerschlagen, eine Frontlinie geschlossen. Im Raum von Krzemieniec und bei Kowel steigerte sich die Wucht der feindlichen Angriffe. In schweren wechselvollen Kämpfen wurden 18 feindliche Panzer abgeschossen oder erbeutet und eine in Kowel eingebrochene sowjetische Kampfgruppe vernichtet. Südlich des Pripiet scheiterten zwischen Styr und Goryn wiederholte Angriffe der Bolschewiken.

Von der übrigen Ostfront wird nur örtliche Kampfaktivität gemeldet.

In den schweren Kämpfen im Nordabschnitt der Ostfront hat sich die 2. Kompanie der schweren Panzerabteilung 502 unter Führung von Oberleutnant v. Schiller besonders bewährt.

Aus dem Landekopf von Nettuno wird

nur lebhaftes Späh- und Stosstrupptätigkeit gemeldet.

In der Stadt Cassino verbluteten auch gestern wieder alle feindlichen, von starken Panzerkräften unterstützten Angriffe im Abwehrfeuer der tapferen Verteidiger. Nordwestlich des Ortes wurde eine feindliche Kampfgruppe eingeschlossen. Die Verluste des Feindes betragen ein Vielfaches der eigenen.

In den Mittagsstunden des 20. März flogen nordamerikanische Bomberverbände mit starkem Jagdschutz nach Südwestdeutschland ein und führten Terrorangriffe auf Mannheim, Ludwigshafen sowie Vororte von Frankfurt am Main, Hierbei sowie bei Einfügen in die besetzten Westgebiete und an der italienischen Front wurden 24 feindliche Flugzeuge vernichtet.

Einige feindliche Flugzeuge unternahmen Störflüge über dem Ruhrgebiet und über Süddeutschland.

Sicherungstreitkräfte eines deutschen Geleits wehrten im Kanal einen britischen Schnellbootangriff ab, schossen ein Boot in Brand und beschädigten ein weiteres so schwer, dass mit seinem Untergang zu rechnen ist. Damit hat der unter Kapitänleutnant Behrens stehende Verband innerhalb weniger Tage 5 feindliche Schnellboote versenkt und zwei weitere schwer beschädigt.

Fernkampfbatterien der Kriegsmarine beschossen in der vergangenen Nacht die englische Küste und feindliche Schiffe im Seegebiet von Dover.

Velik odmev Führerjevih izjav

Berlin, 20. marca. Razgovor, ki ga je Führer dovolil berlinskemu dopisniku »Stockholms Tidningen« zaradi finskega vprašanja, je naletel, kakor tudi ni bilo drugače pričakovati, v svetovni javnosti na največje uvaževanje. Pri tem posebno podčrtava Führerjevo opozorilo na ozadja sovjetskih pogojev za premirje.

Finski listi so priobčili Führerjeve izjave na najvidnejših mestih in z večskopskimi napisi.

Norveški tisk je z največjim zanimanjem sprejel Führerjevo mnenje o finskem vprašanju. Listi priobčujejo vest iz Führerjeve glavnega stana na najvidnejših mestih. Tudi danski listi priobčujejo Führerjevo izjavo na prvem mestu in opozarjajo v komentarjih na Führerjevo izjavo, da čaka Finsko, če opusti borbo, dokaj temna bodočnost.

V madrijskih listih je napravila velik vtis posebno Führerjeva ugotovitev, v kateri podčrtava temne boljševiške namere. Deloma navajajo v naslovih Führerjeve besede, da so v Moskvi hoteli položiti svoji žrtvi zanko okoli vratu, ki bi jo ob primerni priliki zadrgnili. Nadalje zbuja največjo pozornost Führerjeve opombe k angloameriškim obljubam, ki so po njegovem mnenju brez sleherne praktične vrednosti.

Tudi bukareški listi priobčujejo Führerjeve izjave o sovjetskih zahtevah Finski

na prvem mestu. Pri tem opozarjajo na Führerjevo opozorilo, da je zadnji cilj boljševikov uničenje vseh neboljševiških evropskih narodov.

Tudi turški listi priobčujejo Führerjeve izjave po večini na prvi strani svojih listov in sicer pod velikimi naslovi.

Posebno zanimivo je stališče angleškega lista »Manchester Guardian« glede na Führerjev razgovor. Angleški list povesča izjavam Adolfa Hitlerja uvodnik, v katerem sta dve ugotovitvi prav posebno zanimivi. »Manchester Guardian« pretresa vprašanje angloameriškega jamstva za Finsko in ugotavlja zelo skromno, toda jasno, da bi bila angleška in ameriška jamstva popolnoma brez koristi. K temu priznanju list še pripominja, da Finski niti niso bila ponudena takšna jamstva. S tem odkriti priznavajo, da Anglija in Zedinjene države niti ne mislijo na to, da bi Finsko zaščitile pred Sovjetsko zvezo. Ne glede na to, da jim to niti ni možno, bi si vendar, kakor v vseh ostalih vprašanjih ne drznili niti najmanjše motiti Stalinovih krogov. Posebno značilno je priznanje, s katerim »Manchester Guardian« sam potrjuje Führerjev argument, da hoče Sovjetska zveza sedanje pogoje izrabiti za podjarmljenje Finske za daljši čas. Takšno ugotovitev z angleške strani je dvakrat več vredna in zasluži zato posebno pozornost.

Uradna finska izjava o švedskem posredovanju

Helsinki, 20. marca. Tisk raznih dežel je poročal, da je švedski kralj Gustav V. posredoval pri finskem političnem vodstvu zaradi finskih pogajanj za m.r. Finsko zunanje ministrstvo objavlja zato naslednjo izjavo:

V ponedeljek 6. marca je prejel finski zunanji minister osebno tajno brzojavko finskega poslanika v Stockholmu Grönberga, v kateri mu je poslanik poročal o razgovoru, ki ga je imel istega dne s švedskim zunanjim ministrom. V tem pogovoru je zunanji minister Gunther pojasnil tudi stališče kralja Gustava, ki je bil mnenja, da bi bilo dobro, ako se vzpostavljene odnosi ne bi prekinili. Poslanik je prosil, naj minister sporoči to mnenje kralja Gustava predsedniku finske republike, finskemu maršalu in finski vladi. V brzojavki se nadalje bere, da naj bo to sporočilo javljeno zgolj tem osebam in se naj strogo zaupno obravnava. Istega dne je bil referat izjave kralja Gustava, ki ga je obravnavala ta brzojavka, sporočen državnemu predsedniku in finskiemu maršalu ter je bil prečitán pred ministri svetom.

Vendar pa je zunanji minister Ramsay smatral za primerno, da je v sredo 8. marca sporočil vsebino brzojavke zunanje-političnemu odboru parlamenta in obenem sporočil, da se v tej brzojavki zrcali miš-

ljenje pristojnih švedskih krogov. Tudi v govoru, ki ga je imel min. predsednik dne 15. marca na tajnem zasedanju parlamenta, je bilo to sporočilo pojmovano kot švedsko mnenje. Tako ni bilo to sporočilo javljeno samo državnemu predsedniku, maršalu in vladi v vseh podrobnostih, temveč glede na dejansko vsebino tudi vsem pristojnim političnim instancam. V let-pa ni nikakih podatkov o kakršnih koli izpremembah pogojev sovjetske vlade. Zadnji odgovor sovjetske vlade, ki sta ga tudi obravnavala vlada in parlament, je bil podan dne 10. marca.

Finska odklonila sovjetske predloge

Helsinki, 21. marca. Finski poročevalski urad objavlja izjavo o odklonitvi sovjetskih mirovnih pogojev in o razpravljanju o tem vprašanju v finskem parlamentu in v finski vladi.

Izjava pravi, da je finska vlada proučila sovjetske pogoje. Ko so v Moskvi izjavili, da so to min. malne in temeljne zahteve, ki jih je treba sprejeti brez debate, je finska vlada na podlagi sklepa finskega parlamenta sporočila sovjetski vladi, da mora v takih okoliščinah odkloniti sovjetske predloge.

Smrtna obsodba dveh uradnikov zaradi korupcije

Nanking, 20. marca. O ustrelitvi dveh oddelkovnih ravnateljev prehranjevalnega ministrstva je objavilo posebno sodišče, da sta ta sprejemala milijonske zneske za nakup riža in drugih živil za kitajsko in japonsko vojskovo. S tem denarjem pa sta se spustila v spekulacijske posle, ki so jima donosali ogromne dobičke. Z zlorabo uradne oblasti sta prisilila trgovce, da so jima dovolili nizke nakupne cene, kupljejo blago pa sta nato prodajala po najvišjih cenah. Na ta način sta zaslužila na stotine milijonov.

Sanghai, 20. marca. Celotni tisk objavlja z velikimi naslovi usmrčenje obeh višjih uradnikov prehranjevalnega ministrstva zastran prestopka proti preskrbi z živil. List »Hsinchungkuopao« poudarja, da kaže ta izredno hitra izvedba sodnega postopka in takojšnja izvršitev obsodbe namen narodne vlade, ohraniti v vseh okoliščinah disciplino uradništva. List »Taikungshinpo« pa piše da obsodba vna javnost izvršitev obsodbe.

„Duševna zmeda“

Zemlja, 20. marca. Vojna se more zgolj tedaj opravičiti, če se vodi za kako pravično stvar, piše angleški tednik »The Universe«. Angležem je vlada leta 1939, dejala, da se vodi borba za vzpostavitev mednarodnega reda. Sedaj pa postaja vedno jasnejša duševna zmedenja. Istočasno izjavljajo zavezniški državniiki, da hočejo v primeru zmage vzeti Nemčiji absolutno sleherno obrambo in da se mora Evropa za ureditve tega načrta razdeliti. Poljsko, Finsko in baltične države so pripravljene za zaščito najmočnejše evropske velesile žrtvovati za razoroženo in razkosano Nemčijo.

Zakaj so še borimo, vprašuje »Catholic Herald« kajti v Evropi stopa na pozornico nova velika sila, ki bo povsem nadomestila, proti čemur smo zagrabili za orožje. Ta velika sila je protikršćanska in hoče z nasiljem zavladati nad Evropo. Anglija ne nastopa proti njej, temveč celo prekrizanih rok gleda, če trga zavezniško državo na kosce in ogra-ne vtralne države. Z angleške strani celo ohranjuje to silo, ki kaže takšen pohlep po vladanju, da se roga sleherni evropski tradiciji. Istočasno oglašajo zavezniški središče krščanstva in razdirajo največje spomenike zapadne kulture, ne da bi jim to količjak koristilo.

Zaupati moramo le lastni sihi

Pariz, 20. marca. Pokrajinski vodja Sauckel je govoril na velikem zborovanju v Parizu, ki ga je organizirala intenzna organizacija NSDAPe. Opozoril je na tradicijo nemške vojske in obrazložil smisel in zakon današnje nemške in evropske borbe. Nemški narod ni nikoli imel dobrih, je izjavil pokrajinski vodja, ki bi se jih ne bil sam z lastno močjo ustvaril, če pa so mu hoteli vzeti možnost dela, se je moral nemški narod boriti. Sauckel je označil kot cilj, da se morajo Zidje v novi Evropi dokončno iztrebiti. Narodno-socialistično vodstvo ne obljublja ničesar nemškemu narodu. Zmaga bo sad trdnega skupnega dela. Geslo bodi, da zaupamo lastni moči, da čim bolj spoštujemo svoj narod in sosedu priznavamo vse, kar mu gre. Zaupanje v zmago pa je utemeljeno v Adolfu Hitlerju.

Bolgarski odgovor na angleške zahteve

Softja, 20. marca. Ponovno angleško zahtevo Bolgariji, naj odstopi Makedonijo, odpravlja list »Zora« z naslednjimi besedami: »Makedonija je klasična dežela bolgarstva. Da bi Angleži razumeli, kako absurdna je izpolnitev njihove zahteve, naj Bolgari izpraznijo Makedonijo, jim odgovorjamo z besedami: »Angleži, zapustite Anglijo!«

Kder seje veter, žanje vihar

Softja, 20. marca. Pod tem naslovom piše »Zora« v uvodniku, da utegne imeti angloameriški letalski teror prav nasprotno neposledice, kakor si jih želi sovražnik. V sedanji vojni so zavezniški s svojim letalskim terorjem izravnavali več sto kulturnih spomenikov z zemljo, navzile temu pa se ta prav nič ne upira njihovi »demokratski zavest«. Niti papeževi protesti niti dokumentarni dokazi, da Angloameričani ne napadajo vojskih objektov, temveč ubijajo le žene in otroke, niso zamogli ustaviti angloameriškega letalskega terorja proti civilnemu prebivalstvu. Zgolj veliki strah pred bodočnostjo zavaja Anglosase, da opravčujejo svoje zločine z geslom, da namen posvečuje sredstva, toda moralna načela so v zgodovini prežvečala vedno tudi najstarejši imperij. Vedno bolj bo dozorevala reakcija, katere posledice bodo predvsem zadela Anglosase, kajti med tem je bilo že zidavna dokazano, da tisti, ki seje veter, žanje vihar.

Potopljen ameriški rušilec

Stockholm, 21. marca. V ponedeljek zvečer so v Washingtonu objavili, da se je v Atlantiku potopil ameriški rušilec »Leopold«.

Trdovraten nemški odpor v Cassinu

Berlin, 20. marca. Padalci in grenadirji se navzile večkratnim napadom močnih sovražnikovih bombniških oddelkov in sridtemu topniškemu obstreljevanju še vedno trdovratno upirajo nasokom na Cassino, ki ga nasprotnik že pet dni izvaja z največjo uporabo bojnih sredstev. Pri tem so uničili izmed 60 oklopnikov, ki so spremljali napad štirih indijskih in novozelandskih polkov proti severnemu in vzhodnemu robu mesta, 13 oklopnikov v bojih iz bližine in polničnih bojih. V noči na 17. marca st bila kolodvor in neka višina na zapadnem robu mesta v žarišču težkih bojev med nemškimi padalci in novo dovedenimi sovražnikovimi silami. Dne 18. marca so hrabri nemški vojniki ponovno odbili vse napade podprte z oklopniki in močnim topniškim in minometalskim ognjem, topništvo je pa učinkovito obstreljevalo sovražnikove postojanke.

Na nettunskem predmostju so na področju San Lorenza prodrli nemški grenadirji v sovražnikove postojanke, razrušili 25 odpornih gnezd in dovedli številne ujetnike.

Nemško letalstvo je v noči na 19. marc izvedlo učinkovit bombniški napad na pristaniško področje Anzija in Nettuno. Pri tem so bili opazovani številni požari in eksplozije.

Berlin, 21. marca. Ze pet dni divjajo boji za mestce Cassino na južnotalijanskem bojišču in za višine severno od njega. Z velikansko uporabo ljudi in materiala skušajo čete ameriške 5. armade prebiti nemške črte, da bi prišle do glavne ceste v Rim, ki se pričinja na drugi strani gor.

Ojačena silovitost sovjetskih napadov

Siloviti boji pri Žmerinki — Uspešni protinapadi med Proskurovom in Tarnopolom — V Cassinu so vsi sovražnikovi napadi izkrcavali v nemškem obrambnem ognju Uničenje 24 terorističnih letal

Führerjev glavni stan, 21. marca. DNB. Vrhovno poveljništvo oboroženih sil objavlja:

Severnovzhodno od Nikolajeva slabši sovražnikovi napadi niso uspeli. Ob spodnjem ukrajinskem Bugu smo s protinapadi očistili ali zolili sovjetska predmostja.

Na vordnem področju med srednjim ukrajinskim Bugom in Dnestrom so bili le pri Žmerinki siloviti boji, ki se trajajo. Naše letalstvo je z močnimi oddelki bojnih in strmoglavnih letal zadalo boljševikom, ki so napredovali proti Dnestru, velike človeške in stvarne izgube. Med Proskurovom in Tarnopolom so naši protinapadi vdrli v sovražnikove postojanke. Razbili smo sovjetske sile, neko frontno vrzel pa zamašili. Na področju pri Kremencu in pri Kovelju se je ojačila silovitost sovražnikovih napadov. V težkih in izprememah polnih bojih smo uničili ali zaplenili 18 sovražnikovih oklopnikov ter uničili bojno skupino, ki je vdrla v Kovelj. Južno od Pripieta so se med Stiirom in Geronom izjalovili ponovni boljševiški napadi.

Z ostalega vzhodnega bojišča javljajo le o krajevnih bojih.

V težkih bojih v severnem odseku vzhodnega bojišča se je posebno odlikovala 2. četa 502. težkega oklopniskega oddelka pod vodstvom nadporočnika von Schillerja.

Z nettunškega bojišča javljajo le o živahnem izvidniškem in napadalnem delovanju.

V mestu Cassino so tudi včeraj vsi z močnimi oklopnimi silami podprti sovražnikovi napadi izkrcavali v obrambnem

ognju junaških branilcev. Severnozpadno od kraja smo obkolili sovražno bojno skupino. Sovražnikove izgube so mnogokrat večje kakor lastne.

V opoldanskih urah 20. marca so severnoameriški bombniški oddelki z močnim lovskim spremstvom prileteli na južno Nemčijo in izvršili teroristične napade na Mannheim, Ludwigshafen ter predmestja Frankfurt ob Meni. Ob tej priliki in pri poletih nad zasedenimi zapadnimi ozemlji in nad italijanskim bojiščem smo uničili 24 sovražnikovih letal.

Nekaj sovražnikovih letal je izvršilo motilne polete nad Porurjem in južno Nemčijo.

Zaščitne edinice neke nemške ladijske spremiljave so v Rokavskem prelivu odbile napad britanskih brzih čolnov, enega zažgale, drugega pa tako težko poškodovale, da se lahko računa z njegovim uničenjem. S tem je oddelki, ki mu načeluje fregatni kapitan Behrens, potopili v nekaj dneh pet brzih čolnov, dva pa težko poškodovale.

Daljnostrelne baterije vojne mornarice so v pretekli noči obstreljevale angleško obalo in sovražnikove ladje na morju pri Dovru.

Finsko vojno poročilo

Helsinki, 21. marca. Na zapadnem delu Karelske črte in na srednjem delu vzhodnega bojišča so finske čete na štirih mestih odbile sovražne napadalne skupine. V ostalih odsekih bojišča je prišlo le do običajnega izvidniškega delovanja. Z ostalih bojišč ne javljajo nikakih posebnosti.

Težki boji med Nikolajevom in Koveljem

Ojačeni sovražnikovi napadi na južnem robu Pripijetskih močvirij in ob Narvi — Manjši spopadi med Berezino in Pskovskim jezerom

Berlin, 21. marca. DNB. Na jugu vzhodnega bojišča so se boljševiki 19. marca tesneje približali nemškim predmostjem ob spodnjem ukrajinskem Bugu. Napadi so nemške postojanke vzhodno od Nikolajeva z juga in z vzhoda, nadalje izpostavljene zaporne črte vzhodno in severno-vzhodno od Voznesenska in nemške zaščitne severnovzhodno od Prvcmajskaja. Poleg tega so tipali tudi v odsekih med temi točkami in iskali nemška slaba mesta. Vsi njihovi poizkusi, da bi razbili nemška predmostja, so se izjalovili. Nemške čete, ki so ponovno prešle v energične protinapade, med njimi zlasti bojna skupina pod poveljstvom stotnika Kalberla-pa, so napadale krvavo odbile in uničile kakih 300 močno sovjetsko skupino. Topništvo, letalstvo in oklopni vlaki so podpirali obrambne boje.

Zapadno od srednjega Buga so zbrali boljševiki močnejše sile in ojačili z njimi pritisk na Dnestro. Letalstvo je napadlo dva napadalna klina in njima sledile rezerve, ki sta v medsebojni razdalji kakih 50 km prodirala proti zapadu. Več kot 400 bojnih in borbenih letal je v stalnih strmoglavnih in nizkih poletih napadalo sovražnikova zbirališča tankov in pehote ter kolone na pohodu. Razbila so 13 oklopnikov in 16 topov, izločila številne nadaljnje oklopne vozove in baterije iz boja ter uničila pri napadih na zbirališča in razvojnega mesta nad 400 vsakovrstnih sovražnikovih vozil.

Zaradi nadaljnega sovjetskega prodiranja zapadno od srednjega Buga je v zadnjih dneh pri Vinici nastala frontna iz-

boklina, ki jo je sovražnik ponovno, a zaman poizkušal vtisniti. Po uničenju vseh vojaško važnih naprav so sedaj nemške čete izpraznile ta frontni pomoč skupno z mestom Vinico. To skrajšanje nemških črt je povzročilo, da so se sledeči sovražnikovi napadi na neko južnozpadno od mesta ležeče železniško križišče krvavo zrušili. Dalje proti severu so nemški oklopniki nadaljevali protinapade na območju ceste Vinica-Proskurov. Ze prejšnje dni so tamkaj vrgli v boj dele treh sovjetskih strelskih divizij. Med nadaljevanjem sovjetskega napada so Nemci v nedeljo razbili močnejše sovražnikove skupine. Enako so nemške čete napadle med Proskurovom in Tarnopolom. Oklopniske sile so vdrle globoko v ozemlje, ki ga je zasedel sovražnik ter zavzele nekaj višin, s katerih oglašajo važna sovjetska oskrbovalna pota. Na drugih mestih so grenadirji zavzeli več krajev ter so jih ohranili kljub sovražnikovim protinapadom. Streljili so več oklopnikov in zajeli okrog 100 ujetnikov.

Na področju med Kremencem in Koveljem je poizkušal sovražnik na južnem krilu z juga obiti žilavo branjene Kremenske gore in doseči cesto Dubno—Brodi, dočim je na severnem krilu osredotočil svoje sile na Kovelj. Razvili so se hudi boji, ki so trajali ves dan in se z vdrlihi sovražnikovimi silami še vedno nadaljujejo. Po doseganju vesteh so nemške čete uničile 28 oklopnikov.

Na južnem robu Pripijetskih močvirij so boljševiki obnovili poizkuse, da bi prebili fronto in prodrli proti severu med rekama Horin in Gerin. Napadi so v popoldanskih urah osmrkali v moči polka, a se niso mogli nikamor prebiti. Kljub neugodnemu vremenu so boja letala bombardirala dva nekoliko napredujoča bataljona tako, da so jih Nemci lahko s protisunkom vrgli nazaj. Nadaljnje bojne letalske jate so napadle železniške zveze in premikanja čet na področju pri Sarnih. Uničile so več kolodvorov. V ostalih odsekih vzhodnega bojišča so krajevni spopadi južno od Berezine in zapadno od Smolenska zopet zastali. Le južnovzhodno od Vitebska se še nadaljujejo boji s sovražnikovimi izvidniškimi skupinami.

Na severu vzhodnega bojišča je sovražnik v nedeljo zapadno od Nevelja, vzhodno od Ostrova in severno od Pskova opustil zaradi velikih izgub napade, ki jih je pričel v petek in soboto. Severno od Pskova so jate bojnih letal napadle sovražnikova letališča na področju pri Odovu ter so uničile na tleh najmanj 18 letal in velike zaloge goriva. Pač pa so nadaljevali boljševiki s pomembnimi silami poizkuse proboja ob Narvi. Obe nemški diviziji, ki stojita v težišču bojev, so štirikrat napadli z jakostjo divizij, sedemkrat pa v moči polkov, vendar vsakokrat zaman. »Tigri« so ob tej priliki izločili iz boja 10 boljševiških oklopnikov. Izmed 100 v zadnjih treh dneh na severu vzhodnega bojišča uničenih sovjetskih oklopnikov so jih nemške čete razbile 50 prav na bojišču pri Narvi.

V noči na 20. marca so nemška težka bojna letala napadla bivališča in zbirališča sovražnika ter njegove motorizirane oskrbovalne kolone. Lovci so podnevi in ponoči varovali napadajoče bombniške oddelke. V letalskih bojih so sestrelili 46 sovjetskih letal in je sovražnik skupno z letali, ki jih je zbil protiletalsko topništvo in ki so bila uničena na tleh pri Odovu, izgubila 68 letal. Nemci preglašajo sedem letal.

Varnostni ukrepi ob angleški obali

Amsterdam, 21. marca. Radio London javlja, da bodo v prihodnjih desetih dneh končane vse priprave za popolno ukinitve potniškega prometa na vsej južni obali in na polovici vzhodne obale Anglije. Gre za pas, ki se vleče v globino deset milj od obale.

Veliki požari v pristanišču Hull

Berlin, 20. marca. O napadu težkih bojnih letal na pristanišče Hull ob ulivu Humberja v noči na ponedeljek javljajo vrniviše se posadke, da je bil odmet zaganilnih in rušilnih bomb izvršen ob dobrem razgledu. V pristanišču napravah tega važnega vzhodnega angleškega mesta so bili doseženi številni bombni zadetki in polno in povzročeni veliki požari. Vodje nemških bojnih oddelkov označujejo učinek tega strnjenega napada kot dober.

S prav tako dobrim uspehom se je končala akcija nemških torpednih letal proti sovražnikovemu konvoju na morskem področju Bouglia pred severnoafriško obalo. Polurni napad nemških torpednih letalcev so podpirala osvetljevalna letala in so zato torpedi dobro zadevali cilje. Navzile sriditi obrambo sovražnikovih zaščitnih sil je pet polno natovorenih angloameriških trgovskih ladij utrpelo tako težke poškodbe, da se te ladje lahko smatralo za potopljene.

Pravi cilji boljševizma

Politično ofenziva Moskve v Evropi si nekatere navidezne še vedno marsikje razlagajo kot sredstvo za zavarovanje ruske varnosti in jo s tega zreliska primerjajo s prizadevanji ostalih velenih, ki da se prav tako bore za svojo varnost. Večina evropskih narodov pa je dvojno igro Moskve že davno spoznala in strogo loči med slepili navideznega moskovskega političnega realizma in prizadevanji boljševizma kot tajne revolucionarne sile v ozadiju moskovske politike, s katero morajo računati prav vsi narodi brez razlike, pa naj bodo v Sovjetski zvezi sovražnem ali zavezniškem taboru, saj tudi boljševizem ne pozna mej med »priatelji« in »sovražniki«. O tem nas pouči nekaj zanimivih citatov in navodil za utrjevanje poti boljševizmu v svetu.

V začetku junija 1943 je ilegalni komunistični organ v Švici »Sozialistisches Bulletin« k razpustu Kominterne zapisal brez ovinkov: »Ko je komunistična internacionala sklenila svoj razpust, ni niti za hip zatajila svojega dela.« Leta 1919. je Zinovjev kot prvi predsednik Kominterne zapisal v prvi številki organa Kominterne: »Nič ne bo ne bo čudilo, če bomo v trenutku, ko bodo te vrste zatistane, imeli v Evropi že šest ali še več sovjetskih republik... Zmaga komunizma v Nemčiji ne more izostati... Čez leto dni bomo že pozabili, da se je v Evropi bila bitka za komunizem, kajti v enem letu bo že vsa Evropa komunistična.«

Zinovjev je megalomanske napovedi je razvoj dogodkov seveda postavil na laž, toda boljševizem se svojim ciljem nikdar ni odreknil. Tako je v avgustu lanskega leta angleška revija »The Tablet« objavila tole tajno navodilo voditeljem posebnih komunističnih strank v Evropi: »V nekaj dneh bo predsedstvo izvršnega odbora internacionalne sprejelo sklep izredne strateške važnosti... Naši tovariši bodo razumeli, da je njih naloga in da olajšajo propagandno delo vsem sekcijam. Gre namreč dejansko za to, da pridobimo za našo stvar vse tiste delavske množice, ki se doslej niso strinjale s komunističnimi idejami. Za komunista pa velja samo nauk Marxa, Engelsa, Lenina in Stalina... V tem trenutku ne moremo izvajati gospodarskih in političnih bojov delavskega razreda, če jih ne vodi mednarodni osrednji organ.«

V letih 1917—1922 je dajala osnovni ton vsej boljševiški propagandi o »stalni revoluciji« pesem (bolje bi rekli: pamflet na vse, kar je človeškega), ki jo je napisal zelo poveljavno »revolucionarni pesnik« Vladimir Majakovski. Njen refren je: »Biti, moriti! — Brevi, ljubiti naj bodo nam pekelnihi!« Pesem pravi: »rop, požig, umor« in kot nosilca nove »revolucionarne vere« poveljuje Ivana, ki je »satistični pogum, napetih misli in poln vere aktivnosti«. Njegova duša so »para, stisnjeni zrak in podobne »pesniške« živice revolucionarne »mistike« in »dinamike« v zadnjih letih čitali že tudi pri nas? Na to značilno revolucionarno osnovo naložimo namreč tako v agitaciji poljskega »narodno-osvobodilnega odbora« v Moskvi pod vodstvom Vande Vasiljevske kakor Broz-Titovega »Antifašističnega odbora za osvoboditev Jugoslavije« in sploh povsod kjerkoli se pojavlja komunizem v besedi in dejanju.

Te primerjave, ki zajemajo komaj dobroga četrtoletja, pojmujemo marsikaj izza kulisa dvojnike moskovske politike, zlasti tudi vse novejšje ukrepe Moskve — od razpusta Kominterne lani do ustavne spremembe v tem letu. One kažejo, da se Sovjetska zveza po letih, ko je Stalin govoril o »socializmu v eni državi« in mu je bilo veliko do tega, da uredi sovjetske odnose z zunanjim svetom, pa je zato navidezno strogo ločil Sovjetsko zvezo od Kominterne, sedaj spet vrača na svoje izhodišče. Kakor v prvih dveh letih svoje revolucije, je Sovjetska zveza zdaj spet sama prevzela tudi

nalogo Kominterne. Prav zato je bila zaradi čim večje zunanje privlačnosti znova poudarjena tudi federativna ureditev Sovjetske unije z znanimi slepilnimi ukrepi o večji notranji in zunanji avtonomiji sovjetskih republik. Tako vidimo, da sta lanske razpust Kominterne in letošnja ustavna sprememba v neposredni medsebojni zvezi.

Zato sedaj razumemo, zakaj se Moskva od lanskega leta dalje v nasprotju z načeli »Atlantske kartice«, ki kateri je sicer tudi sama pristopila, stalno vmešuje v notranje zadeve vseh držav v tem in onem vojnem taboru: ne zaradi svoje teritorialne varnosti, kakor bi to svetu rada dovedela, temveč izključno zaradi zmage kominternskega načela o svetovni revoluciji, katerega nosilca je po razpustu Kominterne postala boljševiška vlada.

Ta notranja preložitve težnja kominternskega delovanja po navideznem razpustu Kominterne se zrcali na primer tudi v tajnem nalogu, ki ga je objavil že navedeni švicarski ilegalni organ »Sozialistisches Bulletin« v juniju lanskega leta: »Borbeni revolucionarni profinterne (mednarodno komunistične strokovne zveze) niso niti najmanj pripravljeni, igrati se meščane iz Calaisa.« S tem je jasno povedano, da se nobena boljševiška mednarodna organizacija, niti profinterne, niti komunistična mladinska internacionala, niti sport-interna, niti rdeča pomoč ali esperantista internacionala ne odrekajo Moskvi kot svojemu sedežu in da se program Kominterne zaradi njenega navideznega razpusta ni prav nič spremenil. Razlika je le v tem, da sta bila doslej kominterni in Sovjetska zveza vsaj navidezno dve ločeni stvari, sedaj pa sta eno in isto.

Zaradi varanja zaveznikov morajo seveda odslej vse »sekcije« Kominterne (kot avtonomne komunistične stranke) navidezno voditi »narodno« in »osvobodilno« borbo, in to vse dotlej, dokler bo to Krenjilo kazalo; čim pa bi se pokazala nevarnost, da bi današnji zavezniki utegnili postati jutri v novi svetovni vojni, s katero Kominterni zaradi njenega navideznega razpusta ni prav nič spremenil. Razlika je le v tem, da sta bila doslej kominterni in Sovjetska zveza vsaj navidezno dve ločeni stvari, sedaj pa sta eno in isto.

Zaradi varanja zaveznikov morajo seveda odslej vse »sekcije« Kominterne (kot avtonomne komunistične stranke) navidezno voditi »narodno« in »osvobodilno« borbo, in to vse dotlej, dokler bo to Krenjilo kazalo; čim pa bi se pokazala nevarnost, da bi današnji zavezniki utegnili postati jutri v novi svetovni vojni, s katero Kominterni zaradi njenega navideznega razpusta ni prav nič spremenil. Razlika je le v tem, da sta bila doslej kominterni in Sovjetska zveza vsaj navidezno dve ločeni stvari, sedaj pa sta eno in isto.

To pojasnjuje nekatera kremelska taktiliziranja, ki so podobna iztegovanju in zopetnemu krčenju krempljev pri mački. Prav ta taktika, ki kateri je Moskva zaradi upoštevanja dejanskih položajev povsod in vedno znova prisiljena, pa odkriva njeno igro pred vsemi prizadetimi narodi, ki si glede pravih ciljev boljševizma ne delajo več nobenih utvar. In v tem je najzanesljivejšje jamstvo, da bo ta njena »revolucionarna« igra doživela popoln polom, ker je za njen uspeh poleg volje Kominterne potrebna tudi — volja prizadetih. Te pa ni in je ne bo vedno manj, ker si noben narod ne bo pustil za drgniti svojega vratu s kominternsko vrvo. Slepila te vrste prekanjajo lahko samo slepe, zdravih ne morejo. Utvara boljševikov je v tem, da se vedno računajo s slepoto evropskih in drugih narodov. Prav to pa jih bo v zadnji rundi dokončno pokopalo!

Ni nas o tem ne more bolj prepričati kakor primer slovenskega naroda, ki je komunistično igro dobroda spregledal, čeprav ga marsikdo — in to upravičeno — ne šteje med politično najbolj zrele evropske narode.

Predavanja za profesorje in učitelje

Prilohodne predavanja za profesorje ljubljanskih srednjih in njim sorodnih šol bo v beli dvorani Uniona po naslednjem redu:

1. skupina: Škofjeka klasična gimnazija, državna klasična, 1. moška (tudi ge. profesorice), 2. moška in 4. moška realna gimnazija (tudi ge. profesorice) v torek dne 28. marca t. l.

2. skupina: 3. moška realna (tudi ge. profesorice), 1. ženska, 2. ženska realna gimnazija, uršulinska realna gimnazija, državno in uršulinsko učiteljske, Krekova gospodinska in vse meščanske šole v četrtek dne 30. marca t. l.

3. skupina: vse strokovne šole v ponedeljek dne 3. aprila t. l.

4. skupina: ge. profesorice zgoraj omenjenih šol, razen onih, ki se udeležujejo predavanj v 1. in 2. skupini, v torek dne 4. aprila t. l.

Za učitelje velja dosedanj spored predavanj.

Gg. ravnatelji srednjih in upravljatelji ljudskih šol naj blagovolično poslati po vaabila na propagandni odesk v primeru, da jim poidejo.

K položaju na vzhodnem bojišču

Berlin, 20. marca. Za velikimi nemškimi umikalnimi pokreti na jugu vzhodnega bojišča so z vsakim dnem bolj jasno razvidne vodilne misli nemškega vodstva, kakor piše vojaški dopisnik DNB-ja v svojih današnjih razmotiranjih o položaju. Dopisnik nadaljuje:

V pokretih, ki so jih Nemci izvedli že pred tedni v južnem odesku in še prej v severnem odesku vzhodnega bojišča ter jih brez dvoma nameravajo še nadalje izvajati, ne gre samo za prazne in brezpomembne korekture bojišča. To mnenje mora dobiti vsak objektivni opazovalec operacij obeh strank, kakor potekajo od začetka lanskega julija. Orodje, ki ga odteje spretno in z uspehom izkoriščajo Nemci, je spretno izkoriščanje zasedenega področja, s čimer so prislili svojega številnega nadmočnega nasprotnika k izgubi polnemu in utrudljivemu pohodu in sicer s pretvezo o možnosti uničenja velikih delov nemške vojske.

Sovjetske čete so sedaj »na mrtvem prostoru« in jim ni možno izvesti niti ene uničevalne bitke proti Nemcem. Sicer se nikakor ne smejo smatrati kot še izločene iz boja, toda dejstvo, da jim vojaško ni uspel niti en sam efektivni uspeh, in sicer po tolikih naporih, pomanjkanjih in najtežjih materialnih in krvnih žrtvah, vse to že kaže nekako predodločitev. Več vodeti pa je nemškemu presojevalcu položaja, ki ima vpogled v strateška ozadja gotovih nemških ukrepov. Prepovedano. Nemci poizkušajo, kar je očividno smisel njihovi sedanjih akcij v južnem odesku, ustvariti ploščad za prav tako presenetljivo kakor energično rešitev vseh vojaških problemov, kakor jih vojna v svoji celokupnosti prinaša. V razmotirvanju vzhodnega bojišča pa zbuja pri tem, vsaj v sedanjem trenutku, posebno pozornost tri področja: Krimski polotok, odesk pri Vitbsku in odesk pri Narvi.

V splošnem dobivamo vtis utrjenega položaja na vzhodu. Sicer poizkušajo selaj sovjetske čete forsirati z vsemi sredstvi Dnjester, vendar pa vse kaže, da se Nemci niso pripravili tukaj ločiti od nasprotnika. Tudi na drugih področjih, ki se priključujejo, tako vzhodno od Tarnopola in ob srednjem Bugu, se uspešno nadaljujejo nemški protinapadi s krajevno omejenimi cilji. Močno je, in se lahko celo smatra kot resnično, da so Nemci s temi napadi hoteli čim bolj obrabiti sovjetske napadalne sile. Razbitje več sovjetskih strelskih divizij vzhodno od Proskurova po nemških oklopniških oddelkih govori o tem dovolj jasno, hkrati pa potrjuje to dejstvo tudi nezmanjšano udarno silo Nemcev na področjih, kjer določa povelja za napad.

Letalske bitke nad Belim morjem

Berlin, 21. marca. S severa javljajo o novih uspehih nemških letalcev, ki so šele pred kratkim uničili 44 sovjetskih letal, ko so poizkušala napasti nemško ladijsko spremuljavo. Nemški lovci, ki so nad Belim morjem v ponedeljek dopoldne šteli obdelke bojnih letal, so trčili ob sovjetske letalske sile in njihovo lovsko spremstvo. Tako so napadli sovražnikove oddelke in so v letalskih bojih, ki so se razvijali deloma tik ob zemlji, sestrelili vseh 16 sovražnikov letal. Odlikovanec s hrastovim listom poročnik Weissenberger je s štirimi sestrelitvami zvišal število svojih letalskih zmag na 148. Nemški letalci niso imeli nikakih izgub.

Berlin, 21. marca. Pri drugem spopadu nemških lovcev s sovjetskimi borbenimi letalci nad Belim morjem so Nemci v ponedeljek popoldne uničili še pet sovražnikov letal, nakar so se ostala letala obrnila in zaslonila odvrila svoje bombe, ki so padle deloma celo na njihove lastne postojanke. Nemški lovec narednik Mors, ki je že v ponedeljek sestrelil štiri sovjetske letala, je dosegel popoldne še štiri zmage.

Protiletalsko topništvo je sestrelilo neko nadaljnje sovjetsko letalo, tako da so boljševiki v obeh letalskih borbah nad Belim morjem izgubili 20. marca skupno 22 letal.

Letalski spopadi nad zapadno Nemčijo

Berlin, 20. marca. Vzhodni nemški obiskih urah so severnoameriški bombniki ob slabem vremenu napadli stanovanjske okraje več mest v zapadni in južni Nemčiji. Deloma je bila na nebu tako strna ena gosta oblaka odeda, da je morala nemška letalska obramba premagati največje težave pri napadanju sovražnih strahovalnih oddelkov.

Velik izbruh Vezuva

Stockholm, 20. marca. Kakor javlja »United Press« iz Neapla, je izbruh Vezuva vedno nevarnejši in je že vse pripravljeno za izpraznitve vseh krajev, ki so na poti najhise in največje reke lave. Reke lave so baje povzročile v vinogradih gorskih vasic že veliko škodo.

Stockholm, 21. marca. Reuter javlja iz Neapla o nevarnosti, da se bo lava razlila preko severnega področja Vezuva. Neopozredno sta grožnja napadli San Sebastiano in Mase de Stannara. 8.000 prebivalcev teh vasi so evakuirali. Mnogo prebivalcev severnega pobočja je svoja bivališča že prej zapustili.

Treba nam je trdnih značajev

Ljubljana, 21. marca 1944.

Profesor učiteljska g. Vinko Brumc je svoje večerjane predavanje učiteljem poevetil A. M. Slomšku, ki je z »Blažetom« in Nežico v nedeljski šoli prvi utiral pota slovenski pedagogiki. V naslednjem pomemamo nekaj njegovih misli.

Slomškova doba je bila pač različna od sedanjega, a vendar sta si obe v mnogem podobni, saj divljajo danes najhujši viharji po naših krajih in prav tako ko takrat bomo sedaj morali začeti marsikje poponom na novo naše vzgojno delovanje, ko se bomo morali zadovoljevati le z zastinimi šolami in ko nam bo primanjkovalo učiteljev. Zato Slomškove misli tudi z ozrom na dani položaj niso izgubile prav nič svoje resničnosti in pomembnosti.

Anton Mart'n Slomšek je predvsem učil, da mora biti šola zares domača šola, prepajena z domačo miselnostjo in kot taka plod narodne kulture. Druge nauke in druga dognanja pa moramo po lastni modrosti tako prestaviti na naša tla, da se bodo kar najlepše razvijali. Prav v tem pogledu smo mnogo grešili in vprašanje je, ali niso bila morda razna nasprotstva, da bi se tako ustvarila čim večja zmeda duhov, kjer bi lahko našle prevratne miselnosti tem večji odziv.

Šola mora biti pomočnica domu in družini, ki morata v prvi vrsti skrbeti za vzgojo otrok. Tudi ne lahko rešljivo vprašanje razmerja šole do cerkve se mora urediti na zadovoljiv način. Mladina pa naj se uči tako, da se nadarjenost in sposobnost posameznika čim najbolj razvije, tako da bomo imeli res prave može na

pravih mestih. Ena izmed najvažnejših zahtev pa, ki jim mora šola ustreči, je bila za Slomška in je še posebno danes, naj šola ne bo le učilnica, marveč vzgojevalnica. Tu je bila napaka naše šole, kajti če bi bila naša mladina res vzgojena — ne bi moglo biti današnjih zmed, Mladina ni bila pravilno naravnana v življenje, manjkalo jim je jasnih načel in trdnih značajev, zato so jo razne pogubne miselnosti tem laže zapeljale.

Na Slomškove zahteve se je opri predavatelj, ko je zatrdil, da je šola taka, kakršen je učitelj, kajti z njim šola stoji in pade. Če danes vidimo, da je šola marsikje odpovedala, moramo sklepiti iz tega, da je odpovedal učitelj. Zato moramo predvsem vzgojiti dobre učitelje. Cesar jim šola ne more dati, morajo najti sami z zanimanjem za vzgojno vprašanje in resnim in premišljenim študijem. Z vztrajnim delom se bodo priborili do resnice, po kateri morajo uravnati vse svoje delovanje in nehanje in katero morajo braniti za vsakih okoliščin.

Iz sedanje težke krize moramo najti izhod. Zato moramo vzgojitelji najprej sami vedeti, kaj je prav, nato pa s svojim zgledom in delom to udeležiti tudi pri onih, ki so nam zaupani. Če bodo načela vseh vzgojnikov oklesana po resnici, bo prišel iz boljših šol boljši rod jasnih načel in kremenitih značajev.

To je želja nas vseh, naši vzgojniki pa so s številno udeležbo in toplim odobravanjem pokazali, da so tudi pripravljeni vse doprinesiti za rešitev domovne, z ljubčim in skrbnim vzgajanjem mladine, našega upa in naše bodočnosti.

Gospodarstvo

Naredba

o zaplombi in oddaji pnevmatik

Na podstavi člena I. naredbe o upravljanju ljubljanske pokrajine z dne 20. septembra 1943 in člena I. uredb o pooblastitvi za izdajanje uredb o ureditvi notranjega prometa, razdeljevanja in pome vse vrste blaga z dne 12. marca 1941 je prezident pokrajinske uprave div. general Rupnik izdal naslednjo naredbo (Službeni list z dne 18. t. m.):

Čl. 1. Pnevmatika za motorna vozila (plač in zračnice) se ne glede na njih lastnita zaplombajo: a) ako rabijo motornim vozilom za katero ni izdano prometno dovolilo; b) ako so odvečna rezerva ali c) ako so vobče nerabne.

Čl. 2. Pnevmatika iz čl. 1. se mora oddati uradu za civilno motorizacijo v roku in na način, kakor ju ta določi. Za prevzeto pnevmatiko se plača odškodnina, ki jo dokončno določi v prvem odstavku imenovani urad.

Čl. 3. Neupoštevanje določb členov 1. in 2. te naredbe kaznujejo redna sodišča s kaznjo do 300.000 lir. Denarne kazni se stekajo v sklad denarnih kazni, izrečenih po sodnih oblastvih. Pogojne kazni se ne izrekajo. Postopek je pospešen.

Čl. 4. Ta naredba stopi v veljavo z dnem objave v Službenem listu šefa pokrajinske uprave. Naredba o prijavi podatkov o motornih vozilih, pregledu in prepovedi odsvojitve pnevmatik za motorna vozila z dne 31. maja 1941, št. 33, se s tem ne spreminja.

Čiščenje med plutokratij Italije

Pod gornjim naslovom prinaša »Völkischer Beobachter« članek, iz katerega posnemamo naslednje:

Med največje sovražnike fašistične države so spadali in spadajo oni gospodarstveniki, ki so se svoj čas z veliko spretnostjo postavili na tla realnih dejstev in so si pridobili strankino knjižico. Prav zato, ker so se spretno kamuflirali kot fašisti, jim je bilo olajšano, da so podzemeljsko rovarili proti fašistični vladi in pripravljali puč, do katerega je prišlo 25. julija lanskega leta. Danes dobro vemo, da so zaradi proti Mussoliniju v znatnem delu financirali ti »gospodarski kapitanje«. V oni noči od 24. do 25. julija, ko je veliki fašistični svet izdal Mussolinija, so se ti plutokrati zbrali v salonu nekega hotela v Rimu in čakali na izid glasanja, da lahko slavijo zmago. Ko je Badogliojev režim v Rimu po 45 dneh prenehal, je vladala fašistične socialne republike v aktiv badogliojevskih izdajalcev našla dvpolj gradiva, da je lahko nastopila proti tem gospodarstvenikom, ki so se izkazali kot izdajalci.

Seveda je del teh plutokratov pravčasno zavohal, kakšen bo razvoj, in se rešil z begom v nevtralnino inozemstvo. Med tem je bil senator Luigi Burgo, nekronani kralj italijanske papirne industrije, ki ga je general Cavallero v svojih spominih, napisanih pred samomorom, označil kot moža, ki je dal puščim 100 milijonov lir, po drugih verzijah celo 200 milijonov lir za financiranje prevratnih načrtov. Eden največjih krivcev med gospodarstveniki je grof Volpi di Misurata, ki se je sam označeval kot nekronanega kralja italijanske elektronske industrije. Njega so aretirali že lani v jeseni. V zadnjih dneh je italijanski tisk objavil aretacijo dveh nadaljnjih gospodarstvenikov, namreč Franca Marinottija, predsednika največje italijanske družbe za umetna tekstilna vlakna Snie Viscose, in predsednika največje italijanske kemičnega koncerna Montecatini inž. Donegani.

Po ustanovitvi fašistične socialne republike plutokrati niso prenehali z rovarjenjem. Kolikor se še niso neresljivo kompromitirali, so to rovarjenje s podvojenimi silami nadaljevali. Tako so številni veleindustriji podpirali v alpskih obrobah področjih upornike, ki so vodili neke vrste guerilsko vojno. Glavni urednik turske »Stampe« Pettinato je te dni napisal uvodnik, v katerem navaja med drugim, da je nekta velika kemična družba oskrbovala razbojnike v okoliških hribih z živili in denarjem. Ti pa so postali kmalu tako nesramni, da so bili končno predstavniki družbe primorani, zateči se pod zaščito fašističnih oblastev.

Če se opaža med severnoitalijanskimi delavci neko nezadovoljstvo, tedaj je to v znatni meri pripisati okolišnosti, da so številni vodje obratov namenoma vse storili da izsovejo nezadovoljstvo med delavstvom. z brezimnim namenom povzročiti neprilike novi fašistični socialni republiki. Ta pa je znala odločno poseči vmes. Uvodnik turske »Stampe« navaja primer neke elektrotehnične in kemične družbe v Lombardiji, ki je poskrila surovine in stroje

in nato odpustila delavstvo, češ da ga ne more več zaposliti. Druga podjetja so trpela v svojih obratih privatne agitacije, pri katerih so oblastva ob aretaciji vedno našla angleške funte.

Kratkovidnost teh plutokratov je nepojmljiva. Oni pozabljajo, kaj dolugejo fašizmu, ki jim je leta 1922 pripomogel, da so lahko zopet prišli do svoje lastnine, v času, ko so od komunistov nahujskani delavci zasedli tvornice in proglasili, da so socializirane. Razumljivo je, da Mussolini ni bil pripravljen nadalje tretji tako postopanje brezvestnih industrijcev, ki morajo sedaj prevzeti vse konsekvence svojih dejanj. Fašistična socialna država se ne bo izognila nobenemu ukrepu, da izvede svoj socialni program in da napravi konec rovarjenju plutokratov. Čiščenje se bo tako dolgo nadaljevalo, da bo dosežen končni cilj vlade.

GOSPODARSKE VEŠTI

— Tekstilne strokovne šole v Nemčiji. Nemški državni minister za znanost in vzgojo je na novo uredil tekstilno strokovno šolstvo. V bodoče bodo obstajale v Nemčiji tekstilne inženjske šole in tekstilne mojstrske šole. Med tekstilnimi inženjskimi šolami je priznanih 13 zavodov za vzgojo obratovodij in vodilnih nameščenec v tekstilni industriji. Te tekstilne inženjske šole imajo posebne strokovne naloge, šest teh šol bo specializiranih za predelavo rastlinskih in umetnih tekstilnih vlaken, dve šoli bosta specializirani za predelavo volne, dve za tkanje tkanin za obleke in po ena za predelavo svile in umetne svile ter za predelavo lenatih vlaken. Poleg teh tekstilnih inženjskih šol bo po preurčitvi še 15 šol za tekstilne mojstre in posebne strokovne delavce.

— Nemški predpisi za delavstvo ob preseljitvi podjetij. Še doslej je veljal predpis, da lahko obratovodja za izvrševanje neodložljivih del, ki so za državno gospodarstvo posebno važna, zlasti o priliki preseljitve podjetij, odredi, da se tudi delavstvo s podjetjem preseli. Sedaj je bil ta predpis še izpolnjen v toliko, da velja tudi v primeru, če se podjetje preseli v področja izven meje Nemčije ter v Protektorat in v Poljsko generalno gubernijo. Delavci ali nameščenec mora v takem primeru izvršiti navodila obratovodje.

— Gospodarske vesti iz Hrvaške. Hrvatski kmetijski minister je izdal vrsto naredb, ki imajo namen, povečati oddajo nekaterih kmetijskih pridelkov s plačilom v živilih. Tako bodo kmetje v bodoče pri oddaji 100 kg kikorije prejeli 2,6 kg sladkorja, in 10 kg kavinah nadomestkov, pri oddaji 100 kg sladkorne pese 1,5 kg sladkorja, 40 kg svežih in 2 kg posušenih rezancev sladkorne pese, pri oddaji 100 kg sončničnega semena pa bodo dobili 5 kg jedilnega olja, 15 kg oljnih pogač in 8 kg sladkorja. — Za predseščnika nedavno ustanovljene družbe Hrvatska celuloza d. d. je bil izvoljen svetnik ministrstva za gozdove in rudnike inž. Markič. Osnovno glavno 200 milijonov kun je v celoti vplačala hrvatska država predvsem z vnosom obstoječe tvornice v Drvarju.

— Znamke po 2000 drahem. Grška pošta na upravo je izdala nove znamke po 500, 1000 in 2000 drahem, da olajša frankiranje poštinih pošilk po novi zvisani tarifi. Znamke so prišle v promet 15. t. m. Znamke po 2000 drahem je bilo tiskanih 80 milijonov, znamk za 500 in 1000 drahem pa po 15 milijonov. Beograjska »Donauzeitung« je te dni zvišala prodajno ceno lista v Grčiji v skladu z zmanjšano kupno močjo drahme. Posamezni izvod lista stane odslej v Grčiji 2000 drahem, mesečna naročnina pa 35.000 drahem.

Boljševiški kolovodja Broz pritiska

Bern, 20. marca. V nekem poročilu iz Kaira javlja sovjetska agencija »Tass«, da je Tito zaprosil zaveznike za priznanje njegovega odbora de jure »kot edino ustavno vlado Jugoslavije«.

V nekem članku piše Tito v zvezi s tem: »Vedno bolj aurno nastopa potreba čim hitrejšega priznanja de jure. Njegovemu odboru ne morejo več dalje odklanjati priznanje, da je edina zakonita vlada v državi. Imamo pravico upati, da bodo zvezniki prekinili diplomatske odnose s Purčevno vlado, predvsem pa morajo tej vladi vzeti takoj pravico do razpolaganja z jugoslovanskim dobroimetjem v inozemstvu.«

Kmetje, vaščani! Polščite staro železo in ga izročite skupnosti za blagor vas samih in za blagor vašega bližnjega!

Porazen konec komunističnega „mitinga“ na Gorjancih

Novomeški domobranci so obkolili in uničili tolovajski bataljon „Cankarjeve brigade“

Iz Novega mesta nam poročajo:

Sredi preteklega tedna je bil na Javorovici v Gorjancih »miting« komunističnih tolovajev. Na Javorovici se je namreč že nekaj časa zadrževal štab 4. bataljona tako zbrane »Cankarjeve brigade«. Ta štab je priredil omenjeni miting in komandiral nanj vse pripadnike svojega bataljona, zlasti tudi vse prisilne mobilizirance. Nekateri so šli radi zaradi spremembe in zabave, drugi so se uklonili povelju in tako se je na »mitingu« res zbral ves bataljon.

Kakor večina slničnih tolovajskih prireditvev, se je tudi ta »miting« zavlekel pozno v noč. Ko so bili končani hujskajoči govori političnih komisarjev in drugih partizancev, je kakor po navadi sledila »prosta zabava« s plesom in poplivanjem ob naropnem vinu, tako da so se udeleženci spravljali spat šele proti jutru. — Mogoče bi ostalo samo pri običajnem mačku, če ne bi bili za »miting« izvedeli novomeški domobranci. Čeprav niso bili povabljeni ne na politični ne na zabavni del prireditve, so si vendar želeli ogledati njene prireditelje in udeležence ter se zjutraj v dveh skupinah od raznih strani kljub visokemu snegu neopaženo prispeli do Javorovice in jo obkolili.

Tolovaji so opazili domobrance šele, ko so že padli prvi strel. »Tovariši« so bili vsi zmedeni in preplašeni, mnogi so begali naokrog kar napol obkoleni; med njimi je bil tudi kak tucat »tovarišev«. Ko so spoznali, da so obkoljeni, je bila večina za to, da se vdajo, in so zlasti prisilni mobiliziranci kar dvigali roke. Toda medtem so se znašli komandanti in drugi člani štaba ter začeli kar na slepo streljati proti domobrancem in obenem tudi na prisilne mobilizirance, ki so se hoteli vdati. Tako so tudi te prisilili k brezupni borbi in razvil se je oster spopad, ki pa ni trajal niti pol ure. Nekateri tolovaji so se skušali še prebiti skozi obroč domobrancev, a se je to le redko komu posrečilo. Tolovajsko so paniko la še večale, ko so begale sem in tja in obupno kričale. Najprej so domobranci zmerjali, ko pa so se zavezale brezupnosti položaja, so začele jokati ter obupno klicati na pomoč svoje matere in Marijo.

Ker se tolovaji pod pritiskom svojih komandantov in komisarjev niso hoteli vdati, domobrancem ni preostalo drugega, kakor da so boj dovedli do kraja. Ko so čez pol ure zadnji ostanki tolovajev vendarle položili orožje in je streljanje končalo, so samo v vasi našli nad 130 trupel padlih tolovajev. Mnogo nadaljnjih tolovajev je obležalo mrtvih v okoliških gozdovih, ko so poskušali pobegeti iz domobranskega obroča. Med mrtvimi tolovaji, ki so jih našli v vasi, so bili vsi člani štaba z bataljonskim komandantom in političnim misarjem vred. Po znakih so ugotovili še nekega drugega bataljonskega komandanta, ki je bil prejšnji večer očitno na obisku pri štabu uničenega 4. bataljona. Med padlimi tolovajkami sta tudi namestnika bataljonskega političnega komisarja, neka Medi Šonc s tolovajskim imenom Sando in in neka Vida, ki je veljala za eno najbolj krvolomnih komunistk.

Tako je bil v celoti uničen ves 4. bataljon proslule »Cankarjeve brigade« obenem pa razbito komunistično gnezdo na Javorovici. Domobrancem je padel v roke tudi bogat plen, saj so zaplenili prav vse orožje, vso municijo in vso ostalo opremo bataljona.

Na

Kronika

* Omejitve študija bolgarskih dijakov v inozemstvu. Bolgarsko prosvetno ministrstvo je poobrazilo predpise glede študija bolgarskih dijakov na tujih univerzah. Vsi dijaki, ki ne polagajo izpitov ob določenih rokih, bodo pozvani, da se takoj vrnejo domov.

* Četvorčre je rodila. »News Chronicle« poroča, da je neka deklica v Angliji rodila četvorčre, katerih oče je črnc iz Amerike, ki je zdaj v vojaški službi na Angliškem. Srečni oče se namerava ločiti od svoje dosegane žene in vzeti za ženo mater četvorčrov na Angliškem.

* 300 mednarodnih pogodb ukrajenih. Iz arhivov argentinskega zunanega ministrstva je bilo ukrajenih 300 mednarodnih originalnih pogodb, katere je Argentina sklenila z različnimi državami. Med ukrajenimi pogodbami se nahajata tudi 60 pogodb iz leta 1930 do 1943.

* Skrbeni obroki sira, masla in mleka v Švici. Dne 1. aprila bodo v Švici skrbeni obroki mleka, sira in masla, katerega prejema potrošniki. Obroki mleka se morajo zmanjšati zaradi krize, ki je nastopila v prehrani goveje živine. Krme primanjkuje skoro povsod. Švicarska vlada je zaukazala tudi skrbneje vzrejo telet, ki so bila doslej večinoma določena za zakol.

* Blagajniška služba pri pošti Kočevje. Pri pošti Kočevje se uvede s 25. marcem t. l. blagajniška služba.

Iz Ljubljane

u— Novi grobovi. Po kratkem trpljenju je v ljubljanski bolnišnici preminula ga. Ana Mramorjeva. Za njo žalujejo rodbina Peganova in drugo sorodstvo. K večnemu počitku bodo blago pokojnico spremenili v sredo ob 15 iz kapelice sv. Kristofa na Zalah na pokopališču sv. Križu. — Doprpele je soproga policijskega stražnika v pokopju ga. Pavla Udovičeve. Za njo žalujejo soprogo Just. hčerki Danica por. Lu. kašič in Lilijana ter drugo sorodstvo. Pogreb dobre soproge in matere bo v sredo ob 14 iz kapelice sv. Jožefa na Zalah na Sv. Križu. — Umrli je znanstveni državni železnice v pokopju ga. Aloja Schwarz. Zaukazala ženo Marijo, hčerki Margaret in Alojzijo ter sina Valterja. Truplo pokojnika leži na Zalah v kapelici sv. Andreja. Pogreb bo v sredo ob 14.30 izpred evangelijskega pokopališča. — Pokojnim naj bo ohranjen blag spomin, užaloščenim svojim pa izrekamo naše iskreno sožalje!

u— Poroka. V soboto dne 18. marca t. l. sta se poročila v cerkvi sv. Petra v Ljubljani inž. Zdravko Svetozar in gđ. Legat Zdenka. Čestitamo!

u— Stopili smo v pomlad. Včeraj, 21. marca, ob 18.49 se je pričela astronomska pomlad. Lahkega srca smo se poslovili od zime.

Skrbit dobrotnik revežev

Marsikatera karitativna organizacija je pred kratkim umrlega ljubljanskega veletrgovca g. Karla Preloga s spoštovanjem cenila za svojega tihega, zato pa tem večjega dobrotnika. Prav rad in mnogo je dal, toda vedno na skrivaj, da res ni vedela desnica, kaj dela levica. Zato je pa ta srčno dobiro pokojnik tudi ob vsakem še tako velikem darilu prepovedal kakršno koli večjemu krogu dostopno zahvalo. Skrajno skromni, zares plemeniti mož se je samo smehljaj, če mu je kdo očital preveliko varčnost. Če samo izkazovanje dobrote mu je bilo najslabše zadoščenje.

Po njegovi smrti odprta oporoka pa ni mogla prikriti zlatega srca Karla Preloga. Dolga vrsta volil potrjuje dobrodelno plemenitost moža, ki ga je široka javnost — z nekaj molčečih izjem — poznala edino kot podjetnega, do skrajnosti marljivega in poštenega trgovca.

Med drugim je g. Karel Prelog volil tudi ljubljanskemu mestnemu socialnemu uradu veliko vsoto 60.000 lir za mestne reveže. Njegova najpožrtvovalnejša sodelavka in najvestejša družica, dobrotnika vдова ga. Ela Prelogova, se je takoj izkazala vredno splošno spoštovanega pokojničkovega imena, ko je veliko volilo mestni občini ljubljanski takoj tudi izplačala. Generalni tajnik g. Franc Jančigaj je že mnogo let poznal skrivno dobrodelnost g. Karla Preloga in njegove gospe soproge ter je po njenih namenih kot pooblaščenec za opravljanje županiških poslov naročil porabiti vse to volilo za izredne potrebe starih in onemoglih občinov.

Mesto Ljubljana bo ime velikega dobrotnika ohranilo v posebnem skladu z imenom Karla Preloga volilo za mestne reveže, njegovi velespoštovani vdovi, gospe Eli, pa izreka najtoplejšo zahvalo s prepričanjem, da bo njeni družini posnemanje blagega očeta prineslo največjo srečo.

Nas pa je vodila pot k nedeljskemu koncertu skozi ulice med visokimi hišami, ki jih je požar opustošil. Za votlini duplinami oken je ležala siva zimska svetloba. Včasih smo se spotalnili ob zamrznjenih hribočih sipine. Skozi fasado razstreljene hiše, ki je ostala kakor kaka kulisa, smo stopili na dvorišče z vrhno svetlobo in od tod v dvoriščno poslopje, ki je še ostalo celo in se je zdelo, kakor da se skriva med razvalinami. Z nami je kapljalo v dvorano le malo ljudi; prihajali so obotavljaje se, dokler jim ni biljeter v belih rokavicah pokazal določenih mest z enako, čeprav se nekoliko otožno grandezozo, kakor je nekoč usmerjal bleščeči svet vstopajočih. Znotraj so gorele samo stenske luči in metale močno svetlobo na stebre s pozlačeni konoslami in bledimi Muzami z njih opojnimi kretnjami iz mavca. »Quelle tristesse!« je šepetala prijateljica, ki je rada izražala neugodno vtise s francoskimi krilatimi. Zapele smo si tenesne pišče, zakaj v dvorani je bilo hladno. Ko so obiskovalci, raztreseni naskok po klopih, začeli pokaljevati od smrada, ki je prihajal z bliž-

zime, čeprav nam je bila prizanesljiva. Toplota je v zadnjih dneh že toliko narasla, da lahko pridno štedimo s kurivom. Po lepi Jožefovi nedelji smo imeli v ponedeljek vremenski preobrat. Barometer je čez noč naglo padel, nebo se je pooblačilo in popoldne je jelo deževati. Vendar je kmalu spet pojenjalo, zapihala je burja, ki je za nekaj časa shladila ozračje. Čez noč pa je spet nastopilo toplejše vreme. Živo srebro je bilo v torek zjutraj tik nad ničlo in dopoldne nam je izmed oblakov zdaj pa zdaj posijalo sonce. Kratkotrajni dež je bil dobrodošel, naglo so pričeli zeleneti travniki in polja. Ta teden se že vsepovsod lepo razvija delo na polju in vrtu. Ker se bliža cvetna nedelja, so se v Ljubljani že pojavile prve pisane butarice.

u— Drevi ob 18. uri bo v mali filharmonični dvorani IV. javna produkcija gojencev šole Glasbene Maticice, na kateri bodo nastopili izključno le gojenci klavirskega oddelka prof. Silve Hrašovecove. Spored je naslednji: štiri Oesterjeve bagatele bo izvajal Korenini Janez, Seršič Vidokla Škerjančev; Na vasi in Rej ter Santolovi: Dimnikar gre in Veverica. Nato bo izvajala Matičič Polonca štiri Škerjančeve skladbe iz zbirke »24 diatoničnih preludijev«. Sledil bo nastop Hribar Tuše, ki bo izvajala Tomčevico Predico, Karlo Sancinovi rokopski Elegični valček ter tri skladbe iz Mihelčičevega Cicibana. Nato bomo slišali štiri Šivičeve skladbe iz zbirke Mikijev god ter Valček in Rej iz rokopskih Mirce Sancinove, izvajala bo Zorec Milena, Mahnič Vanda ima na sporedu Santolovo Invenico, Pernerlovo skladbo Pri otrocih, Pavčičev Spomin na prvi ples in Hrovatinovo Južnasko kolo. Produkcijo bosta zaključili dve skladbi, ki jih je napisal za klavir štiročrno Matija Tomc, in sicer: Sklop božičnih pesmi ter Male variacije na pesem »Od kneza Marka«. Prvo štiročrno igrbo bosta izvajali Hribar Tuša in Zorec Milena, drugo pa Pavlin Lea in Korun Tatjana. Spored je lep, poučen, pa tudi važen, zato obisk najtopleje priporočamo. Spored se dobi v knjigarni Glasbene Maticice, začetek drevi ob 18. uri.

u— Maša zadušnica za pokojnim Francem Lundrom, žel. vlakodvoje v pokopju, bo v četrtek 23. marca ob 7. uri v župni cerkvi v Šiški.

u— Črna maša za pok. Antonijo Robičevico se bo brala v četrtek 23. marca ob 6. uri v cerkvi Marijinega Oznanjenja pri oltarju Marije Pomagaj.

u— Určeno gospodinjstvo. Med najtežje dolžnosti gospodinjice spada razumna razdelitev denarja, zlasti kadar se mora utesnjevati na celi črti. Zato je treba, da vsaka gospodinja v začetku meseca sestavi proračun ter resno in vestno zapisuje dohodke in izdatke. Odpor proti gospodinjstvenemu knjigovodstvu bo sleherna gospodinja z lahkoto premagala, ki si nabavi Gospodinjski koledar, ki jo na osnovi tiskanih formulirjev olajša neprijetno delo. Dokler traja zaloga, dobiti Gospodinjski koledar v knjigarni Tiskovne zadruge.

u— Učite se strojeplja! Praktično znanje, potrebno vsakomur sedaj in v bodoče. Novi eno-, dvo- in trimesečni strojepljenski tečajji pričnajo 22. marca. Moderna strojepljarska, desetpoldna metoda. Učnina zmerna. Potok dopoldne, popoldne ali zvečer po želji obiskovalcev. Vpisovanje dnevno. Informacije, prospekti: Trgovsko učilišče »Christofov učni zavod«, Džombranska 15.

u— Živo zanimanje za Perkovo razstavo. Najnovejša umetnostna razstava slikarja Ljotze Perka v izložbah Kosovega salona v prehodu nebotičnika je vzbudila živo zanimanje med ljubitelji domače upodabljajoče umetnosti. Na ogled je postal dvajset najnovejših del. Prikaz plodnega Perkovega umetnostnega udejstvovanja bo občinstvu dostopen do konca meseca.

u— »DOLOREX« tablete se priporočajo pri glavobolu, migreni, zoboboli in gripi. Tudi pri trganju in revmatizmu Vam olajšajo bolečine »Dolorex« v vseh lekarnah.

u— Za stare onemogle Ljubljance v mestnem zavetišču v Japljevi ulici je podarilo Evangelijsko gospejno društvo v Ljubljani, Gosposvetska c. 9. 300 Lir. Mestno županstvo izreka stalnim dobrotnikom najtoplejšo zahvalo tudi v imenu podpranih.

»Veš, Jože, vsi so doslej bolj ali manj opisovali slovenske vode le povrhu. Ti pa si povedal, kaj v vodi živi in kako živi. Pa si dobro povedal. Tvoja Krka živi, resnično živi. Ribe in rake si nam odkril. To je le ena odlik tvojega romana, pa jih je še čez mero.« Tako je rekel naš mojster gorske proze — Janez Jalen — mlademu, od Boga bogato obdarjenemu pisatelju Jožetu Dularju. Njegov roman »Krka umira« je eden od dobrih knjižnih tombole »Zimske pomoči«.

nega, še nedolgo pogašenega pogorišča, je stopil na oder, med obledle zavesje iz sinjega zameta, mlad mož. Bil je svetloba in visoke rasti. Za njegovimi roženimi nakičnicami so se živo bliskale oči. Obrnil se je z lahkim naklonom do čakačih in kljub vsej razdalji, ki jo je povročala višina podolja, je bil njegov glas nepričakovano topel. Koncert, ki ga je prvotno nameraval izvajati neki kvintet, je stal v znamenju slabe zvezde. Umetniki so bili prejšnje noči izgubili vsi zapovrsti svoje domove in je on prevzel nalogo, da nas vzle pretečim alarmom kakor uro muzikalno zabavo. Ko je še napovedal svojo programsko točko, se je vse del skoraj famillarno nepriljivo k tipkam in jel igrati. Njegov spored ni bil izbran kar tako, kakor je naneslo. Mozartova moč, moč zmagovite, čeprav od smrti ožgane vedrine je bila preizkušena že pogosto v teh razklanih dneh. In kako je mož igral! Brez not, samo iz moči svojega spomina, nagibajoč se zdaj vpred, zdaj nazaj v zanosu igre ali pri nežnem izvečevanju tonov, kot bi hotel vplivati z intenzivnostjo svojih čustev na instrument kakor na živo bitje. Nič teatraličnega ni bilo v tej igri, sama iskrenost je bila; obraz mu je postal še nekoliko bolj bled in droben, oči pa so se bleščale tem živahneje. In občinstvo je čutilo: tu se je boril nekdo zoper tiste duha, ki ga je prijateljica grozljivo imenovala »tristesse«. Ali mu bo to uspelo samo z močjo glasbe? Že po prvem stavku sonate se je zgnilo v občinstvu nekaj skrivnostnega, kakor da bi se ljudje hoteli otresti svoje raztresenosti. A ni se nič zgodilo, zakaj vsak se je bal, da bi v kakim žumom motil druge. Ko pa je nato izvenela z najim stavkom turška korzarija, se je izlila hvala in zborne ploskaje. In podlej se je koncert končal z romantičnimi skladbami, ki so bile poine melodičnega bleška; mladi pianist se je urno dvignil in se umaknil. Tedaj se je jo

Poziv Ljubljancanom

Ob večjih nesrečah elementarnih, prometnih, vojnih — je številno ranjenec veliki. Morebiti da so med njimi tudi najbližji družinski člani, Marsikateremu ranjencu more rešiti življenje le hitra transfuzija krvi. Število stalnih kridalcev zadostuje jedva navadnim potrebam.

Da bi mogli pomagati vsaj svojim najbližjim, so vabljivi Ljubljanci, naj si pustijo pregledati kri in ugotoviti krvno skupino. V ta namen so sposobne osebe obojega spola v starosti 20—50 let, nasplošno zadovoljivo hranjene in brez nalezljivih bolezni (sifilis, jetika, malarija).

Kdor želi biti pregledan, naj se javi v splošni bolnišnici na kirurškem oddelku v sredo 22. t. m. od 10.—12. in od 16.—18. ali v četrtek 23. t. m. od 16.—18. Po določitvi krvne skupine in zadevnem pregledu dobi vsakdo potrdilo, da v primeru potrebe brez preiskave takoj lahko da kri. Pregled je brezplačen, brezobzaven in le v korist družinam samim.

Kdor koli pa je pripravljen biti stalno na razpolago kot kridalec — proti honorarju in dodatni žilski nakaznici — naj se javi isto tam; ti pregledi so vsak ponedeljek od 10.—12.

u— Zegoza, Gallusovo nabrežje 33, obvešča rejce, da je seno zopet na razpolago.

u— Društvo slepih so darovale L. 300 v počastitev spomina na pok. gospo Vero Koritzky Milica Pirš, Mirka Zajec in Marta Šavnik. Odbor imenovanega društva se plemenitim dobrotnicam za dar najtopleje zahvaljuje.

u— Za Slovenski Rdeči križ je daroval g. Stanislav Novak 10 (deset) lir. Denar je pri blagajni »Jutra«.

u— Nesreče. Levico si je zlomil pri padcu 12-letni sin ključavničarskega mojstra Franc Foltajn iz Ljubljane. 36letno hčerko posestnika Anico Dovčovo iz Ljubljane je pes ugriznil v levico. Ivana Grampovčnika, 40letnega delavca z Verda, je pri delu delu pritislil čez prsa, pri čemer je dobil notranje poškodbe. Tramvaj je podrl 33-letno ženo delavca Marijo Polančevico iz Ljubljane in ji prizadel notranje poškodbe. Levico si je zlomil pri padcu 12letni dijak Zlato Korošec iz Ljubljane. 2-letna hčerka posestnika Marija Zupancčeva iz Laz pa si je pri padcu zlomila desnico. Po stopnicah je padla in si zlomila desno nogo 19-letna frizerska vajenka Magda Artačeva iz Ljubljane. 12letni sin posestnika Jože Fugelj iz Vidma pa si je pri smučanju zlomil desno nogo. Ponesrečenci se zdravijo v ljubljanski splošni bolnišnici.

Z Gorenjskega

Za Zimsko pomoč so v soboto in v nedeljo zbirali voljaki. V garnizjah so bile oba dneva zanimive prireditve. V Celovcu je bil v soboto ogled zaplenjenega orožja in različno razvedrilo po vojašnicah, v nedeljo so se zabavne prireditve nadaljevale in se zaključile z velikim kosilom iz skupnega lonca. Podobne prireditve so bile tudi v Beljaku.

Izpit za trgovske pomočnike na Gorenjskem se morajo letos opraviti v Kranju s koncem marca. Prijave je treba vložiti do 22. t. m. pri gospodarski zbornici v Celovcu.

100 letnica skladatelja Hansa Neckheima. Na Jožefovo 1844 se je rodil v Dunajskem Novem mestu Hans Neckheim, ki je prišel 1873 za glasbenega učitelja na celovško učiteljsko in se takoj začel zanimati za koroško narodno pesem. V letu 20 let je zbral 222 najlepših koroških pesmi, ki jih je v dveh zvezkih izdal dunajsko ljudsko pevsko društvo. Nadalje je zapisal popolnoma izdelano šolsko knjigo koroških popevk. Leta 1908 se je preselil na Dunaj, od koder pa se je po prvi svetovni vojni vrnil na Koroško. Umrli je v Brezjah 15. julija 1930. Tu stoji njegov spomenik.

S Štajerskega

Zbórovanja na Spodnjem Štajerskem. V okviru pomladne zborovalne akcije Heimabunda se vršilo od 18. marca do dne 2. aprila na Spodnjem Štajerskem velika ljudska zborovanja z geslom: Plug in meč — jamca zmage. Na teh zborovanjih počujejo spodnještajersko kmečko prebivalstvo o brezpopojni potrebi obdelovanja vse plodne zemlje in o zagotovitvi prehrane. Govorniki dajejo strokovna navodila in politične smernice. Pričetek je bil v soboto 18. marca v obeh mariborskih okrožjih. V nedeljo so bila zborovanja v celjskem, ljubotemskem in ptujskem okrožju.

Odločanje Franca Steindla. Vodja Heimabunda, organizacijski vodja Franc Steindl je bil za uspešno borbo proti neki vrli tolovajski skupini odlikovan kot vodja brambovske bojne skupine z železnim križcem II. stopnje. Isto odlikovanje II. stopnje si je priboril pred štirimi leti kot planinski lovec na Norveškem.

zdelo, da se je vsa njegova toplota prelila v igro, medtem ko je čez podij preko njegovega hrba neugnan vleklo in mrazilo. In ljudje so gledali za njim, kakor da je ta mož z neprijetimi lasmi slavnostne barve bil nekak čarovnik in je zdaj v somraku izginil med razvalinami.

Zapiski

»Gledališči« iste prirobuje v operni izdaji (št. 9) Vilka Umkarja estetsko in glasbeno razglabljanje Foersterjevega »Gorenjskega slavčaka« in Foersterjeve glasbe sploh. Režiser sedanje uprizoritve te slovenske opere, Emil Frelih, je prepeval »Nekaj misli in pripomb k letošnjemu »Gorenjskemu slavčku«. Izmed ostalih sestavkov je omeniti Vilka Umkarja »Umetniške utrpe« v našem delu. Z dobro premišljeno in jasno besedo seznanja direktor Opere bralca z estetskimi in glasbenimi vprašanji opernega ustvarjanja. V vsaki številki obravnava pod tem zaglavjem kako zanimivo in načelno pomembno vprašanje. Iz tega peresa je tudi pripovedno spisana črtica iz gledališkega zakulisja z naslovom »Rondot«. Malo blagodejne »ronje« in še več poučnih pogledov v težko »vladnanje« na deskah, ki pomenijo svet — to je vsebina in namen te črtice. Posebno številke so reprodukcije fotografskih posnetkov nekaterih značilnih prizorov za kulismi ob pripravah za uprizoritve »Gorenjskega slavčaka«. — Dramska izdaja »Gledališke lista« (št. 12) prinaša članek dramaturga Janka Modra »Heinrich von Kleist«. Otvorje »Piske« o »Razhitnem vrhu« in odlomek iz »Droverge« prevoda tega klasičnega primera nemške komedije.

Smrt prof. dr. Artura Gavazija. V Zagrebu je umrl v starosti 84 let znan hrvaški geograf dr. Artur Gavazi. Bil je

Na fronti v Južni Italiji je padel na čelu svoje čete poročnik dr. Friderik Gewolf, eden izmed najbolj delavnih štajerskih organizatorjev. Že v času prepovedi je bil član Hitlerjeve mladosti. Po juljski vstaji 1934 je začel organizirati mladino na vzhodnem Štajerskem. Pozneje je vodil oddelke za tisk in propagando v Gradcu. Leta 1940 se je prostovoljno javil k padalcem in je bil na Kreti odlikovan z železnim križcem I. in II. stopnje. Lani je sodeloval pri osvoboditvi Duceja na Gran Sasso.

Odlikovanje. Z železnim križcem II. stopnje so bili odlikovani spodnještajerski rojaki: Jožef Kardinar, Stefan Rozman, Rudolf Kranjc, Ernest Oder in Vincenc Krupak.

V mariborskem gledališču so ta teden na sporedu naslednja dela: »Enoh Arden«, »Figaroova svatba« in »Clivia« ter premiera treh enodejank: »Skopuh«, »Nace« in »Podoba«.

Nesreče. 5 letna Helena Modričeva iz Poljčan si je pri padcu pretresla možgane in si zlomila levo nogo. 50letna upokojenčeva žena Neža Vezovnikova iz Vuzele je bila od vlaka pahnjena ob stran in si je zlomila tri rebra ter poškodovala ramo. 17 letni Karel Gošnik iz Slovenskih Konjic je bil napaden od krave in si je zlomil nogo. Poškodovanci leže v mariborski bolnišnici.

S kromop se je poparil 25 letni delavec Ivan Herman, zaposlen v papirnici v Gučenbachu. Prepeljali so ga na graško kliniko, kjer je v petek izdihnil.

Iz Trsta

Prepovedan vstop v dve zaklonišči. Po odredbi prefekta je obilnostno prepovedan vstop v zaklonišče starega železniškega predora na Greti in v zaklonišče v Juljski ulici z vhodom iz ulice Monte Grappa 5. Kakor znano, je v bližini starega gretskega predora nov zakloniščni predor, ki lahko zaja-me 4000 oseb. V bližini Juljske ulice pa so trije zakloniščni predori, v bližini novega vseučilišča, pri školjetu in v ulici Fabia Severa.

Tržaški trg je na slabem, kakor navaja italijanski tržaški dnevnik, glede dovoza blaga iz notranjosti Italije. Pristojna oblast si prizadeva, da bi zagotovila tržaškemu trgu redni dnevni dovoz, s katerim sta okrbvali tržaški trg predvsem pokrajini Piza in Pesaro. Dolžnost prodajalcev in potrošnikov je, da sodelujejo s pristojnimi oblastmi. Nadzorstveni organi bodo poostriili svoje nadzorstvo, da se kaznujejo pojavi črne borze.

Zatemnitev bo po novi odredbi tržaškega prefekta z veljavnostjo od 21. marca dalje od 19.30 do 5.30.

Smrtina kosa. V Trstu so umrli dr. Bertartha-Benedetti, Terezija Škerjanc vd. Ponte, Stefanja Pestelj, Olga Manzula in Aljca Negroponte, lastnik znane trdke, ki ga je doletela smrt v Genovi.

Himen. Poročili so se te dni v Trstu Matevž Furlan in šivilja Frina Zorn, električar Albert Repič in gospodinja Marija Budicin, mesar Jakob Švara in gospodinja Ivanka Šaška.

Srebrna poroka v škednju. V nedeljo je bila v škedenjski župni cerkvi Sv. Lovrenca prisrčna slovesnost srebrne poroke vzglednih zakoncev Angele in Viktorja Sancina. Slavljenec je znan pomorščak.

»Uboji Bortolo«. Na odru tržaške Filodramatice uprizorjajo te dni odlično glasbeno veselje »Uboji Bortolo«. Uprizoritev vodi znani tržaški režiser Angelo Cecchelin, ki so ga v savojških časih zelo preganjali.

Storkilja na bolnišnični nosilnici. V poročniškem oddelku tržaške bolnišnice se je pripetil nenavaden dogodek. 24 letna Ana Caprio iz ulice Fondarea 4 je prišla v tržaško bolnišnico rodit. Ko jo je dr. Fatović pregledal, je takoj odredil prenos na nosilnici v porodno sobo. Na stopnišču pa je mlada mati rodila na nosilnici zdravega dečka.

Ponesrečenja. Štiriletni Dario Samec z Grete je padel z nekega zida in oblezel s poškodbami po glavi. 18letni Aleksander Capellata iz Girardijeve ulice 3 je našel nek izstrelek, ki se je razpočil. Capellata ima ranjeno levico. Oba ponesrečenja se zdravita v tržaški bolnišnici.

Iz Gorice

Prjava za delovno službo. Ker niso vsi delodajalci iz Gorice in goriške okolice predložili pokrajinskemu sredšču delovne službe v korporacijski palači v Crispigjevi ulici 10 seznamov vseh svojih uslužbencev, se prazdet »pozorjajo« da je poslednji, neoloziljivi rok 25. marec. Pokrajinsko središče delovne službe v Gorici bo sprejemalo po 26. marcu za druga dela vse one delavce, ki niso bili prijavljeni.

Oddaja naročilnice za april. Goričani morajo oddati do 23. marca pri svojih trgov-

lih naročilnice za živila, ki jim pripadajo za mesec april.

Ljudsko gibanje. Dne 17. marca so bila v Gorici tri rojstva in dva smrtina primera.

Do smrti povozena. Nekd avto je povozil 64letno trgovko Josipino Brezovšek iz Zg. Tribuše. Žena je obležala s počeno lobanjo. Prepeljali so jo v gorško bolnišnico, kjer pa je kmalu po prevozu podlegla za poškodbami.

Nesreča pri Podbrdu. Neka 78-letna ženska je našla v gozdu pri Podbrdu ročno granato, ki se je razpočila pri dotiku. Granata je starki odtrgala desno roko.

Na njivi obstreljen. 17letni Angel Simčič iz Kojškega v Brdih je delal na polju. Nenadoma so počili strel. Obležal je v krvi. Prepeljali so ga v bolnišnico. Njegov rane so smrtno nevarne, vendar se je njegovo zdravstveno stanje nekoliko zboljšalo.

Omara ni hranilnica. Neka 45letna trgovka iz Krmina je ob povratku našla doma hišna vrata samo prislonjena, v spalnici pa je bilo vlomljeno v omaro. Tat ji je odnesel vse prihranke v znesku 42.000 lir.

Izložba je gorela v trgovini Marije Smrekarjeve na Trgu de Amicis, Gorški gasilci so ogenj kmalu pogasili. Škode je nekaj tisoč lir.

Beleznica

KOLENDAR

Sreda, 22. marca: Oktavijan, Lea.

DANAŠNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Zadeva dr. Crippen.
Kino Sloga: Noč brez slovesa.
Kino Union: Ne govori mi o ljubezni.
Produkcija šole Glasbene Maticice ob 18 v mali Filharmonični dvorani.

DEŽURNE LEKARNE

Daneš: Dr. Piccoli, Dunajska cesta 6; Hočevar, Celovška cesta 62; Gartus, Moste, Zaloška cesta 47.

ZATEMNITEV

je strogo obvezna od 19. ure do 5. ure!

DRŽAVNO GLEDALIŠČE

DRAMA

Sreda, 22. marca, ob 18: Matura. Red A. Cetrtek, 23. marca ob 18: Lepa Vida. Premiera, Red I.

Spominška proslava 25letnice smrti Ivana Cankarja. Drama bo uprizorila pisateljevo »Lepo Vido«. V tem delu, ki prikazuje moč hrepenja in duhovno siero v sanjsko življenje usmerjenih ljudi: je Cankar ustvaril kot mojster slovenske besede svojo najbolj poetično odsko stvaritev. V letošnji uprizoritvi bodo igrali: Lepa Vida — Sarčeva, njena mati — Kraljeva, Poljanec — Jan, Mrva — Debevec, Dioniz — Bitenc, Damjan — M. Skrbinec, Dolinar — Gre gor. Milena — Ukmar — Boitarjeva, zdravnik — Cesar, študent — Starčič. Režiser: Ciril Debevec. Scena: A. Gerlovčeva. Kostumi: Dagmar Kačarjeva (prvici).

OPERA

Sreda, 22. marca, ob 18: Gorenjski slavček. Red Sreda.

Četrtek, 23. marca ob 18: Melodije sreca. Izven. Cene od 40 lir navzdol.

»Gorenjski slavček«. Foersterjeva opera v treh dejanjih. Zasedba: Mati — Zamejč-Kovčeva, Minka — Vidaličeva, Franjo — Lipušček, Chansonette — Janko, Nmon — Kržetova, Francozinji — Baukartova in Sancinova, Štrukelj — Betetto, Rajdl — Banovec, Lovro — Dolničar, Krčmar — Gregorin, sel — Pianek. Dirigent: S. Hubad. Režiser: E. Frelih. Koreograf: P. Golovin.

Oddajniška skupina Jadransko Primorje RADIO LJUBLJANA

SREDA, 22. MARCA

7.00—7.10: Poročila v nemščini; 7.10—9.00: Jutranji pozdrav, vmes od 7.30 do 7.40 poročila v slovenščini; 9.00—9.10: Poročila v nemščini; 9.10—9.20: Koračnica, napoved sporeda (nemsko in slovensko), koračnica; 12.00 do 12.30: Opoldanski koncert; 12.30—12.45: Poročila v nemščini in slovenščini; 12.45—14.00: Koncert Malega orkestra, vodi Stojan Stenovic; 14.00—14.10: Poročila v nemščini; 14.10 do 15.00: Vsakemu nekaj; 17.00—17.15: Poročila v nemščini in slovenščini; 17.15—17.45: Otroška ura, vodi Slavica Vencaj; 17.45 do 18.50: Slovenske pesmi: poje teater Dobriček; 19.00—19.30: Glasba ob somraku; 19.3

Druckstelle - Za »Narodno Nakarno d. d. Kof